

SÈRIE 2.

1. Exercici de traducció

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«Conegut el pla dels enemics, Cèsar va dur l'exèrcit al riu Tàmesi, cap a dins del territori de Cassivel-laune; aquest riu es pot travessar per un únic lloc i amb dificultat. Havent-hi arribat, advertí a l'altra riba del riu nombroses tropes dels enemics en formació de batalla. A més, la riba estava protegida amb estakes afuades.»

2. Exercici de morfosintaxi

OPCIÓ A

2.1.

La construcció formada per *cognito consilio hostium* és un ablatiu absolut.

Està constituïda pel substantiu en ablatiu *consilio*, que concorda amb el participi *cognito*, també en ablatiu.

El participi *cognito* és el predicat verbal de la construcció i el substantiu *consilio* li fa de subjecte.

2.2.

El sintagma *hoc flumen* fa de subjecte de la perífrasi verbal *transiri potest*.

Està constituït pel substantiu *flumen* que fa de nucli del sintagma i l'adjectiu demostratiu *hoc*, que el determina.

OPCIÓ B

2.1.

El substantiu *Caesar* és el subjecte del verb *duxit*; sobreentès, el substantiu *Caesar* també és el subjecte del verb *animaduertit*.

El complement directe del verb *duxit* és el substantiu *exercitum*.

El complement directe del verb *animaduertit* és el sintagma *magnas copias hostium*.

2.2.

En la construcció *Eo cum uenisset*, el nexa subordinant *cum* introdueix una oració subordinada adverbial temporal-causal (*cum* històric).

El substantiu sobreentès *Caesar* és el subjecte del verb *uenisset*.

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

OPCIÓ A

Les respostes correctes són les següents:

3.1.

vox populi

3.2.

lapsus

3.3.

ad nauseam

3.4.

non plus ultra

OPCIÓ B

Les respostes correctes són les següents:

3.1.

d) Horaci

3.2.

c) prosa historiogràfica

3.3.

d) Virgili

3.4.

b) didàctica

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

OPCIÓ A

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant literalment.

El text correspon a l'episodi d' "Ariadna i el Laberint" de les *Metamorfosis*, el gran recull de mites i llegendes gregues i romanes compost en hexàmetres pel poeta llatí Publi Ovidi Nasó.

Ovidi desenvolupà la seva obra literària en els cercles literaris del final de l'època d'August. Pertanyia a una generació més jove que la de Virgili i Horaci. Va ser admès en el cercle literari de Valeri Messala Corví i va rebre el suport del poeta Tibul, pel qual Ovidi sentí una especial devoció.

Va caure en desgràcia davant d'August i l'emperador va decretar el seu desterrament a Tomis, entre els escites, l'any 8 o 9 dC, coincidint amb l'acabament de les *Metamorfosis*. Les causes d'aquest càstig no estan gaire clares. Ovidi al llibre segon de *Les tristes* fa al·lusió a un "poema" i a un "error" com a motius del seu exili. Sembla que el poema a què es refereix seria l'*Ars amatoria* i l'error, haver vist una cosa que no havia de veure.

El monstre de doble figura que s'esmenta a l'inici d'aquest passatge és el Minotaure, un ésser híbrid d'humà i toro, que la dona del rei Minos de Creta, Pasífae, havia engendrat fruit de la seva unió amb un toro.

El rei Minos per amagar la vergonya familiar encomana a l'enginyer Dèdal la construcció d'un laberint i hi fa tancar el Minotaure. L'aliment d'aquest monstre eren set joves de cada sexe, escollits a la sort, enviats des d'Atenes cada nou anys, com a tribut exigít per Minos als atenesos.

En una de les trameses s'hi presenta voluntàriament Teseu, fill del rei atenès Egeu. Ariadna, la filla de Minos, se n'enamora. Amb l'ajut d'Ariadna, assessorada per l'enginyer Dèdal, Teseu aconsegueix matar el Minotaure i sortir del laberint recollint el fil d'un cabdell que havia anat amollant en entrar-hi.

Teseu s'endú amb ell Ariadna però la deixa abandonada a l'illa de Naxos. Allà el déu Liber (Bacus) la consola entre els seus braços i transforma la corona de la noia en una constel·lació.

En descobrir els fets, Minos, el pare d'Ariadna, empresona dins del Laberint Dèdal, el seu artífex, junt amb el fill Ícar, per haver contribuït amb el seu enginy a la fugida de Teseu i Ariadna.

OPCIÓ B

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant literalment.

El plànol de la figura *a)* correspon a Tàrraco y el de la figura *b)*, a Emèrita Augusta.

Les dues ciutats van ser capitals provincials: Tàrraco, de tota la Hispània Citerior; Emèrita Augusta, en el segle I aC, de la Lusitània. El fet de ser totes dues capitals provincials explica alguna coincidència urbanística, com ara el fet de tenir dos fòrums, un per a les activitats provincials i un altre per a les de la colònia.

A més, totes dues ciutats estaven ben comunicades: Tàrraco, per la Via Augusta; Emèrita, per l'encreuament de dues vies (de nord a sud era la Via de la Plata). D'altra banda, també es conserven en ambdues ciutats restes dels aqüeductes que les proveïen d'aigua (en bon estat de conservació, el de Les Ferreres a Tàrraco, i el de Los Milagros a Emèrita).

Diferent era, però, la seva situació geogràfica: Tàrraco es troba a la vora del mar i s'alça en terrasses sobre un petit turó; Emèrita és a l'interior i s'alça en terreny més pla. Malgrat que totes dues són a la vora d'un riu, el d'Emèrita (Guadiana) té un cabal més regular i abundant i, potser per això, es conserven encara bones restes d'un gran pont sobre el riu.

L'alt grau de monumentalització de les dues ciutats també les fa comparables: totes dues posseïen un circ, un amfiteatre i un teatre, la situació i la conservació dels quals, però, és diferent en cada ciutat: el circ de Tàrraco es troba a l'interior de les muralles, fent de separació física entre la part baixa de la ciutat i la terrassa superior, on estaven el fòrum provincial i el recinte de culte; a Emèrita Augusta el circ es troba fora de les muralles. A Tàrraco el teatre i l'amfiteatre estaven ubicats extramurs, vora del mar. En canvi, a Emèrita Augusta, tant el teatre com l'amfiteatre, es troben al mateix turó, dins del traçat de les muralles.

SÈRIE 5

1. Exercici de traducció

[4 punts]

La versió correcta del text pot adoptar formes distintes; donem la següent com a pauta orientativa:

«Una vegada que Diana es banyava en una font, fatigada per causa d'una cacera perllongada, Actèon, net de Cadme, fill d'Aristeu i Autònoe, la va espiar i volgué forçar-la. Diana, enutjada per això, va fer que li naixessin banyes al cap i que fos devorat pels seus gossos.»

2. Exercici de morfosintaxi

[1 punt]

OPCIÓ A

2.1.

En la construcció *Cum Diana .. se ad fontem perlueret*, el nexa subordinant *cum* introdueix una oració subordinada adverbial temporal-causal (*cum* històric).

Es justifica perquè el predicat verbal de la construcció *perlueret* està en pretèrit imperfet de subjuntiu.

2.2.

a)

El subjecte del predicat verbal *uoluit* és *Actaeon* i el complement directe de *uoluit* és l'infinitiu *uiolare*.

b)

El substantiu *cornua* fa la funció de subjecte respecte al predicat verbal *nascerentur*.

OPCIÓ B

2.1.

a)

El subjecte del predicat verbal *speculatus est* és *Actaeon* i el pronom anafòric *eam* li fa de complement directe.

b)

El sintagma preposicional *a suis canibus* és el complement agent de la forma verbal passiva *consumeretur*.

2.2.

El nexa subordinant *ut* introdueix dues oracions subordinades substantives (completives) unides per la conjunció copulativa *et*.

Tota la construcció fa de complement directe del verb *fecit*.

3. Exercici de llengua, literatura o civilització romanes

[2 punts: cada resposta correcta val 0,5 punts; per cada resposta incorrecta es descomptaran 0,16 punts i per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte]

OPCIÓ A

Les respostes correctes són les següents:

3.1. F als

3.2. Vertader

3.3. Vertader

3.4. Fals

OPCIÓ B

Les respostes correctes són les següents:

3.1. d) Orfeu

3.2. b) Narcís

3.3. a) Dèdal

3.4. a) Deianira

4. Exercici d'exposició d'un tema de literatura o de civilització romanes

[3 punts]

OPCIÓ A

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant literalment.

Aquest passatge pertany a *La comèdia de l'olla* o *Aulularia* del comediògraf llatí Plaute.

L'acció dramàtica transcorre a Atenes. El temple de la Bona Fe presideix l'escena; a banda i banda se situen la casa del vell Euclió i de la seva filla Fèdria d'un costat, i la del vell Megador i el seu nebot Licònides, de l'altre.

A *La comèdia de l'olla* s'entrellacen dues trames. D'una banda, el vell Euclió troba a casa seva una olla plena d'or que havia estat amagada pel seu avi. Arran de la descoberta viu neguitós per por de perdre-la. En l'endemig, el seu veí Megador, un home vell, però molt ric, empès per la seva germana Eunòmia, demana la mà de Fèdria, filla d'Euclió, i aquest hi consent amb penes i treballs i amb la condició que la filla no hagi d'aportar cap dot al matrimoni. Megador hi està d'acord i s'arranja el convit de noces. D'altra banda, ni Megador ni Euclió no saben que la jove Fèdria té una història amb el jove Licònides, nebot de Megador: Licònides, anant begut, la va forçar i Fèdria va quedar embarassada. Licònides, tot i que enamorat de Fèdria, triga a assumir la seva responsabilitat i no és fins que el moment del part és imminent i el casament amb Megador és a punt de celebrar-se que recorre a la seva mare Eunòmia perquè convenci al seu germà que renunciï a casar-se amb Fèdria a favor del seu nebot Licònides.

L'acció s'embolica amb la intervenció dels cuiners contractats per preparar el convit de les noces i arriba al seu punt culminant quan entra en escena Estròbil, el personatge que parla en aquest passatge. Estròbil és un esclau del jove Licònides; per encàrrec del seu amo espia què passa a totes dues cases des del seu amagatall rere l'altar del temple de la Bona Fe. Així és com Estròbil s'assabenta que Euclió ha amagat una olla plena d'or al temple i després d'un intent fallit i d'un canvi d'amagatall de l'olla per part d'Euclió, l'esclau li acaba robant l'or.

Els darrers versos de la comèdia s'han perdut, però podem deduir el desenllaç a partir de la informació del pròleg i dels arguments: Licònides obliga el seu esclau a retornar l'olla a Euclió i Euclió, en recompensa, li concedeix la mà de Fèdria i l'or de l'olla com a dot.

L'*Aulularia*, com totes les comèdies de Plaute, correspon al subgènere de la *fabula palliata*, que rep el seu nom del *pallium* o mantell dels grecs; eren comèdies romanes que conservaven l'ambientació grega dels seus models, les obres de la Comèdia Nova àtica.

Proves d'accés a la Universitat 2022, convocatòria ordinària. Criteri d'avaluació

Hi ha 21 comèdies atribuïdes sense discussió a l'autoria de Plaute, entre elles, a més a més de *La comèdia de l'olla*, són particularment conegudes *El soldat fanfarró*, *Els bessons*, *Amfitrió*, etc.

OPCIÓ B

El redactat següent és un simple model orientatiu, que no ha de ser reproduït per l'estudiant literalment.

L'historiador que narra la batalla d'Ilerda és Juli Cèsar i, tot i que ho fa en tercera persona, va participar directament en els fets que relata, comandant les tropes del bàndol cesarià contra les del bàndol pompeïà, comandades pels lloctinents Petreu i Afrani. Aquesta batalla forma part de la guerra civil que es desenvolupà al segle I aC (49-45 aC), en diferents escenaris fora de Roma, entre ells Hispània, i que enfrontà a Cèsar i Pompeu. Concretament en la batalla d'Ilerda, després d'uns combats duríssims, els partidaris de Pompeu van acabar rendint-se a Cèsar, victòria que esdevingué decisiva per al resultat final de la guerra, favorable a Cèsar.

Cèsar explica aquests fets en la seva obra *De bello ciuili*, que pertany al gènere literari dels comentaris historiogràfics, una mena d'informes de campanya, carregats de propaganda política, però de gran interès històric i literari.

Val a dir que els orígens de la ciutat de Lleida es remunten a l'època ibèrica, ja que s'identifica amb la *Illirta* que apareix com a capital de la tribu ibera dels ilergets en monedes ibèriques trobades al turó de la Seu Vella.

El nom llatí de la ciutat era *Ilerda*. La inscripció romana del bronze d'Ascoli, de l'any 89 aC, conté el registre més antic de la denominació llatina *Ilerdenses*.

Tot i que les restes romanes més antigues són de finals del segle II aC, la ciutat va ser fundada, probablement, a l'inici del segle I aC. August li atorgà el títol de *municipium* i va ser monumentalitzada. La seva situació era especialment estratègica, ja que se situava en un encreuament de camins, i constituïa un lloc de pas i connexió entre la costa i l'interior de la península. Tenia el riu Sícoris com una important via de comunicació i des del Turó de la Seu Vella es dominava tota la plana del Segrià.

L'estructura urbanística d'Ilerda no segueix l'habitual d'una ciutat romana, perquè va haver d'adaptar-se a les peculiaritats del relleu, encaixada entre el Turó de la Seu Vella i els rius Segre i Noguera, de manera que la cruïlla del *cardo* i del *decumanus* estava desplaçada a l'extrem EST de la ciutat. Ilerda era una construcció *ex novo*, és a dir, una ciutat de nova planta, d'una mida relativament gran (23 Ha), amb muralles que l'envoltaven i amb unes grans termes públiques del segle II dC.

El fòrum de la ciutat no estava situat, com seria l'habitual, a la cruïlla entre el *cardo* i el *decumanus*, sinó a l'altre extrem (a l'oest), a l'actual plaça Sant Joan. També

Proves d'accés a la Universitat 2022, convocatòria ordinària. Criteri d'avaluació

gàudia d'un pont sobre el riu Sícoris i una important necròpolis a l'extrem est.
D'època romana tenim restes diverses, entre les que destaca un petit tram de la muralla, elements constructius del fòrum, abundants estructures del complex termal, algun tram del *cardo*, diverses domus urbanes i algunes *villae rusticae* extramurs.